

DEMOKRACIJA

Leto XVII. - Štev. 6

Trst - Gorica, 16. marca 1963

Edino slovensko predstavništvo morebiti tisti činitelji, ki v demokratično urejeni državi omogoča, da narodna manjšina izpriča svoj obstoj.
III. TOČKA PROGRAMA SSL

Izhaja 1. in 15. v mesecu

ŠTIRIDESET DNI PRED DRŽAVNOZBORSKIMI VOLITVAMI

«Skupna slovenska lista» - predložena

V četrtek popoldne so predstavniki „Skupne slovenske liste“ predložili na tržaškem sodišču lastno kandidatno listo in potrebnou dokumentacijo za volitve nove poslanske zbornice. „Skupna slovenska lista“, ki jo sestavljajo vse tržaške slovenske politične organizacije:

Slovenska demokratska zveza,

Slovenska katoliška skupnost

Slovenska krščansko-socialna zveza in

Skupina neodvisnih Slovencev,

je s tem dokazala, da namerava premočrno slediti glavni točki svojega programa, ki pravi, da se moramo Slovenci ob vsaki priliki poslužiti najpomembnejše demokratične pravice, ki je aktivna in pasivna udeležba pri volitvah.

Za poslansko zbornico bomo torej Slovenci lahko glasovali za svoje predstavnike.

Slovenci!

S tem je „Skupna slovenska lista“ izvojevala svojo drugo zmago. Pred petimi meseци smo napravili prvi korak za uresničenje dvojezičnosti, ko je volilna komisija morala sprejeti dvojezični napis v znaku „Skupne slovenske liste“. Tokrat pa smo postavili po dolgih 39 letih slovensko kandidatno listo za nastop pri parlamentarnih volitvah. Zgodovina bo pokazala, kako slepa in kratkovidna je politika onih, ki zavajajo slovensko javnost v druge stranke, ki se razlikujejo od nas po narodnosti in tudi po ideologiji.

Slovenci!

Ob vsaki priliki moramo dokazati sebi, sodržavljanom druge narodnosti in svetu, da tu živimo in hočemo živeti.

VOLILNI BOJ V ITALIJU

V četrtek ob 20. je zapadel rok za predložitev kandidatnih list za poslansko zbornico in senat. Za 945 razpoložljivih mest se poteguje nad 5.600 kandidatov. Istočasno pa se seveda nadaljuje propagandni boj. Poleg radijski in televizijskih političnih oddaj na se predstavniki italijanskih strank še vedno poslužujejo shodov, na katerih prikazujejo volilne programe svojih strank.

Glavna tematika govornikov je seveda: nadaljevanje politike levega centra ali ne.

Liberalc in skrajni desničarji zahtevajo od volivev, čim več glasov, da bi preprečili nadaljevanje politike levega centra, ki vodi — tako zatrjujejo — v komunizem. Po svoji strani pa je predstavnik italijanske komunistične partije Longo dejal, »da je glavna naloga KPI premagati KD. KPI se mora čim tesneje povezati z ljudskimi množicami, kajti edinole komunisti držijo v svojih rokah zrcalo, v katerem se odseva hotenie italijanskega delavskega razreda.«

Demokristijan Scelba je pozval volivec, naj oddajo čim večje število glasov krščanski demokraciji, »ki jo napadajo od vseh strani. Ce bo KD izšla iz državnozborskih volitev okrepljena, se bo lahko upirala izsiljevanju socialistov, lahko bo vztrajala na svoji poti in dovolila PSI, da se dokončno otrese sodelovanja s komunisti.«

Tudi Nenni je pozval volivec, naj priporomorejo s svojimi glasovi; da se PSI okrepi. »S tem bo moč uresničiti politiko demokratične obnove in gospodarskega ter socialnega napredka. Socialisti nismo

Domače in tuje novice

nasproti mednarodnim sporazumom in dosedanjim zavezništvom, ki jih je Italija sklenila. Vendar pa se je treba na vsak način potegovati za doseglo svetovnega miru.«

Pretekli teden je izšla knjiga »Levi center '62a«, ki jo je spisal ministrski predsednik Fanfani. V knjigi avtor prikazuje ukrepe vlade levega centra. S tem svojim delom, piše Fanfani v uvodu, »sem hotel pomagati politikom in gospodarstvenikom pri boljšem razumevanju nove italijanske politike. Upam, da bo knjiga doprinesla svoj delež k pravilni interpretaciji politike levega centra in da bodo volivci potrdili zaupanje v stranke — predvsem v krščansko demokracijo —, ki jo uresničile v preteklosti. Italija potrebuje politično stabilizacijo v novem parlamentu za doseglo socialnega in gospodarskega napredka.«

Za folkloristični okras volivne kampanje pa so poskrbeli fašistični odpadniki, ki so pod vodstvom bivšega občinskega svetovalca MSI Ernesta Brivija ustanovili lastno politično organizacijo »Italijansko socialno preosnovovo. Nova stranka je preteklo nedeljo priredila v neki rimski kinematografski dvorani volilni shod, kjer so obdarovali prisotne gospere z rožami. Govoril je Brivijo ob poglavju spremljavi najbolj znanih fašističnih popevk. Ko so iz podlage zazvenele note znane koračnice »Faccetta nera« si je govornik sklekel skupnjiči in nadaljeval govor v sami črnih srajci. Brivijo je dejal, da bodo razdelili

v Rimu in Neaplju dirljine zavoje v vrednosti pol milijarde lir. Ostro je kritiziral takoimenovani italijanski ekonomski čudež, kajti nova stranka se bo posluševala volilnega gesla »V boj proti neresničemu ekonomskemu čudežu. Poleg tega pa je v volilnem programu »Italijanske socialne preosnove« preosnova italijanskih manj razvitih dežel v neke vrste »italijansko Kalifornijo.«

YEMEN - IRAK - SIRIJA

Razumljivo je, da revolucije, katerim smo bili priča v Yemenu, Iraku in Siriji predstavljajo velike nevarnosti za Zapad, kajti tudi za sam Srednji Vzhod. Vse tri revolucije imajo skoraj isti imenovalec in jih zato lahko proučimo pod istim zornim kotom. Vendar pa so revolucionarji še vedno deljeni na dva tabora. Prvi zagovarjajo takoimenovani arabski socializem in so podložni Nasserjevi politiki. Kot znano egipčanski vođa zahteva, da ostane samo en vojaški poglavar za doseglo socialistične politike v vseh arabskih državah in kasneje združitev vseh Arabcev pod vodstvom Kaira. Druga struja socialističnega »Baata« pa zagovarja princip večstranskega sistema. Po njihovem menju, naj bi se arabske države združile v federacijo, ki bi ohranila posamezne države in jim jamčila najširšo možno avtonomijo. Vsekakor pa so revolucionarji izvo-

Prvič po 39 letih

Letošnje državnozborske volitve so za tržaške Slovence zgodovinski dogodek. Po 39 letih bodo prvič nastopili s svojo slovensko listo in s svojimi slovenskimi kandidati. Pri tem ni tako važna verjetnost izvolitve, ki je odvisna od števila volivcev, pač pa je pomembno, da se je to lahko zgodilo. Za povojo demokratično Italijo je to zunanj dozaknjene svobodoljubne ureditve. Zato ni mogoče razumeti tistih preživelih skrajnežev in njihovih, včasih tudi podzavestnih

duhovnih dedičev, katerim je vsako samostojno politično nastopanje slovenske manjšine trči v peti. Nasprotno je res, da je samo zedovoljna in spoštovana manjšina siguren temelj miru in sožitju, njeno priznavanje pa znak notranje trdnosti in urejenosti. Nastop Skupne slovenske liste na Tržaškem je torej tudi s tega vidika pozitiven in konstruktiven pojav.

Kakšna razlika z volitvami z dne 6. maja 1924, ko je državo že zagrinjal mrak fašizma, in smo Slovenci v Italiji kljub divjenju škvarističnih topl, pred katerimi ni bilo zaščite, sklenili, da gremo na volitve! Pri vsem terorju smo si zagotovili dva poslanca. Izvoljena sta bila dr. Wilfan in dr. Besednjak. Slednji predviva v naši sredi ter je ena izmed živih prič preteklosti, ki se vedno tvorno sodeluje v našem javnem življenju.

Danes je poteklo vse v najlepšem redu. Ni se bilo treba izpostavljati nobeni nevarnosti. Posopek, s katerim smo tržaški Slovenci sprejeli svoj sklep je bil do skrajnosti demokratičen. Najprej je o tem razpravljal svet »Skupne slovenske liste«, ki jo sestavljajo tržaška Slovenska demokratična zveza, Slovenska katoliška skupnost, Slovenska krščansko-socialna zveza in skupina Neodvisnih. Nato so omenjene skupine sklicale svoje odbore, ki so sklepali o tem ali se gre samostojno na volitve ali ne, in če se gre, koga bodo delegirali na skupno listo. Ko so organizacije in skupine vsaka zase odbore samostojen nastop je bil sklican še skupni sestanek vseh kandidatov Skupne slovenske liste in predstavnikov skupin, ki jo sestavljajo. Tako so pri zgodovinski odločitvi lahko prišli do besede tudi posamezniki, ki ne pripadajo nobeni od omenjenih organizacij, a so v preteklosti s svojim imenom in delom podpirali napore demokratičnih Slovencev. Sestanek je bil v nedeljo 10. t.m. Na njem je bilo soglasno in dokončno odločeno, da demokratični Slovenci na Tržaškem nastopimo na državnozborskih volitvah z lastno, ki je bila prav tako soglasno odobrena, saj so na njej imena poštenih in spoštovanih mož.

Sklep o samostojnem nastopu tržaških demokratičnih Slovencev je torej sad širokih posvetovanj, je v pravem pomenu skupen sklep. Vsem, ki so pri tem sodelovali je v lahko zadovoljstvo, da so se lahko ponovno in ponovno prepričali, da ta odločitev tudi odgovarja občut enim potrebam in željam naše zavedne javnosti. Žal nam je samo, da v tako važni stvari, kot je prvi nastop Slovencev na državnozborskih volitvah po 39 letih, ne sodelujejo vsaj vsi demokratični Slovenci v Italiji. V tem primeru bi namreč ta poteza imela še veliko večji in globlji pomen.

ITALIJANSKI KOMUNISTI SO IZGLADILI POT K SPRAVI TITO-MOSKVA

Iz letosnje februarske številke »Hrvatske Zore«, jugoslovansko in protikomunistično usmerjeno glasilo, ki ga v Münchenu izdaja skupina hrvaških emigrantov, povzemanem članek, ki bo gotovo zanimal naše čitatele, če zaradi drugega ne, da vidijo, da se tudi v tujini zantmajo za naše probleme in, da spoznajo, kako drugi gledajo na tukajšnje dogajanje.

Ko je junija 1948 znana resolucija Kominforma izobčila Tita, se je kmalu pokazalo, kako problematično in površno je bilo sožitje v Trstu med slovenskimi in italijanskimi komunisti. Z malimi izjema mi na obeh straneh, so se vsi italijanski komunisti trdno oklenili Moskve in pa italijanske komunistične stranke, medtem ko so sloveni in hrvatski komunisti sprejeli Titovo šizmo, ki se je vrtela le okoli njegove ogrožene osebnosti.

Voditelj tržaških italijanskih komunistov, Vittorio Vidali je takrat pisal, da ni takšen dokument, za komuniste prav nič novega, kajti po tem, kar so videli, slišali in kar se je delalo ves čas in je bilo celo obvezno, da se dela, je bilo tržaškim komunistom že jasno, da mora priti do izobčitve Tita in tako se tržaški komunisti že dolgo pred resolucijo Kominforma pričakovali, da bo prišlo do izobčitve Tita. Vse to dovolj pojasnjuje, zakaj je bilo kominformistična polemika v Trstu proti Titu in Jugoslaviji tako ostra in fanatična, kakšna ni bila pri nobeni drugi komunistični stranki, ki so pokorne Moskvi.

Vidali je postal kot voditelj tržaških komunistov glavni teoretični pobornik protitovstva. V tem svojem delovanju je bil vztrajan in tako je držal leta 1950 pred gojeni centralne komunistične šole v Bolgini, ki pripada italijanski komunistični stranki, predavanje o zmotah in zločinah jugoslovanskega režima in je to predavanje izšlo tudi v brošuri. V tem predavanju je med drugim Vidali zatrjeval, kako sledi:

»Fašistični značaj hitlerjanskega tipa, faktor ga kaže jugoslovanski režim, je karakteriziran poleg vsega še po političkem in terorističnem državnem aparatu, po bonapartističnem protirevolucionarnstvu, po protisovjetskem in protokomunističnem stavu, potoči nacionalsocijalistične demagogije, po državnem kapitalizmu in narodnem šovinizmu. Vse te značilnosti se srečajo v monstruozni socialistični strukturi in rezultat vsega je zunanja in notranja politika v službi anglo-ameriškega imperializma. V jugoslovanskih ječah in koncentracijskih taboriščih se uporabljajo motode vredne Gestapa in pa fašistične policije. In s takimi metodami se drži pokoncu Titov fašizem...«

Gled Kardelja se je Vidali na teh konferencah izjavil sledenje:

»Minister Kardelj je bil tekom vojne prijatelj šefa Gestapa v Ljubljani. Analogne zvezze z Gestapo in Oviro so imeli tudi drugi dirigenti slovenske komunistične partije in pa razni drugi titovci, ki so se polastili vodstvu naše stranke v Trstu. Ce so bili v Trstu v naši stranki eliminirani najboljši internacionalci v času vojne, se imamo zahvaliti temu sodelovanju titovcev z nacifašistično policijo...«

Te težke obtožbe so padle od strani Vidalja, ko je bila polemika med Beogradom in Moskvo na višku in zavzela dramatične oblike. Pa tudi pozneje, ko je že prišlo do delnega zbljanja med Beogradom in Moskvo, je v Trstu se nadaljevala protitovska gonja od strani tržaških komunistov. V poletju 1956, ko sta Hruščov in Bulganin potovala v Beograd in po XX. kongresu sovjetske komunistične stranke je tržaško glasilo italijanske

komunistične stranke »Il Lavoratore« pisalo:

»Naše nezaupanje proti jugoslovanskemu režimu in njihovim voditeljem ostane še zmiraj v veljavni in beograjsko postopanje v prvih letih po vojni z našo stranko v Trstu je bilo slabše od stalinizma...«

Pa še lansko leto je sedaj tajnik komunistične stranke v Trstu Paolo Sema v komunističnem glasilu pisal:

»Italijanska komunistična stranka je bila za nas tržaške komuniste zmiraj naša prava stranka in h kateri smo se vrnili po presledkih v letih 1944-1948, ko je v Julijski Benečiji prišla do veljave ideologija, ki nima nikakega opravka z marksizmom-lenjinizmom, ideologijo pri kateri so prevladovali revizionizem in nacionalizem in kateri tržaški delavci že pred revolucijo Kominforma niso odobravali; ali so se pokorili, ker so bili prepričani, da na tak način služijo interesem internacionalnega delavskega gibanja...«

Zakaj so sedaj Vidali in njegovi najožljivi sodelavci naenkrat sprememli svoje negativne mnenje o Titu in so se podali v Ljubljano na potovanje k slovenskim komunistom, kjer se je vršila velika sprava in objemanje? Italijanska komunistična stranka se je leta in leta trudila, da bi pripravila tržaške komuniste do tega, da opusti svojo protitovsco gencijo, toda vse je bilo zmanj. Vidali in njegova okolica so ostali trdi in nepopustljivi. Sedaj pa je naenkrat Vidali pc svojemu potovanju v Ljubljano čez noč dobil ugodno mnenje o Titu in ko se je vrnil zoper v Trst je izjavil:

»Vzpovstavili smo zoper zveze z dirigenti slovenski komunistične stranke in se vracamo z Ljubljane zelo zadovoljni... Moje mnenje je, da Jugoslavija gradi pravi socializem...«

Tako so bili tržaški komunisti preko noči postavljeni pred nova dejstva in so se morali vrilačiti poličaju, proti kateremu so se leta in leta krčevito tipirali:

Toda pri komunistih ni to nič nenavadne, vsak komunist mora biti prizadelen na najabsurdnejše spremembe taktike in ideologije in jih sprejeti brez najmanjše protesta.

Kje so tedaj pravi razlogi te nenadne spremembe v zadržanju tržaškega komunizma proti Titu? Brez dvema najdemo že v konferenci, ki se je vršila leta 1960 v Moskvi, ko se je sestalo 81 komunističnih strank sveta preko svojih predstavnikov. Izjava predstavnikov 81 komunističnih strank na tej konferenci je bila precej ostra proti Jugoslaviji, toda predstavniki italijanske komunistične stranke so se uprli temu vostremu in žaljivemu tonu te izjave ter se trudili, da se stališče omili in je delegacija italijanske komunistične stranke celo izjavila, da smatra za napako, če se prepričuje kontakte med jugoslovanskim komunističnim strankam.

Tržaški komunisti pa so nasprotno z

obema rokama sprejeli protitovsko stališče te resolucije in še poostriji svoje stališče s tem, da so se, kar se tiče jugoslovanskih komunistov, pridružili mnenju Pekinga in Tirane. Kakor je oficijelna italijanska komunistična stranka na eni strani zavzela zmiraj bolj naklonjeno stališče naprav jugoslovanskim komunistom tako je na drugi strani Vidali še poglobil svoje pomislike proti Titu.

Zato je italijanska komunistična stranka, kateri je bilo mnogo na tem, da pride do sprave s Titom, zavzela drugo pot. Ustanovil se je regionalni odbor za Julijsko Benečijo in na ta odbor bi prešel dosedanje odbore v Trstu, Gorici, Vidmu in Pordenonu. Na ta način se je hotelo avtonomijo tržaških komunistov omesti in jih pritisniti ob zid. Na čelo tega regionalnega odbora je bil postavljen Mario Lizzera (Andrea) iz Vidma, ki je takoj vzpostavil zveze z jugoslovanskimi komunisti in je skušal polemiko tržaških protitovcev spraviti ob vsako vrednost. Na neki javni konferenci v Tržiču je Mario Lizzera celo izjavil, da je smatrati akcijo, katera se je vršila v Julijsko Benečijo od leta 1948 naprej proti jugoslovanskim komunistom, naravnost zločin.

Ta regionalni odbor italijanske komunistične stranke pa je podvzel tudi korake, da izolira Vidalja v njegovih lastnih krajevnih organizacijah in za njegovim hrbtom so v tržaški komunistični stranki organizirali opozicijo proti Vidaliju, kateri se je pridružilo več zurnalistov ter sindikalistov.

Po XXII. kongresu sovjetske komunistične stranke je vsled sporov Moskve s Tirano in Pekingom, italijanska komunistična stranka imela že več izgleda, da bo njena akcija za spravo s Titom vodila k uspehu. Vidali je bil prisiljen, podat se na čelo tržaške delegacije v Ljubljano in tako je zmagal teza Hruščova-Togliatti-Lizzera in tržaški komunisti so se podvrgli pokorno diktatu italijanske komunistične centrale. Nagrada za to je garancija dana Vidalju, da se ga ne bo eliminiral iz političnega življenja.

Seveda tudi to ni slo povsem gladko, kajti v Julijevi organizaciji so se zmrzli elementi, ki s tako rešitvijo niso zadovoljni. Ce je imel poprep opozicijo tipa »Hruščova«, se je sedaj pojavila opozicija tipa »Stalina«. Eden teh je provincialni tajnik italijanskih partizan Viktor Poccaccia (Počak), ki je bil po letu 1948, ker se je izjavil za Moskvo, več let v Titovih zaporih, o katerih ve marsikaj strašnega povedati.

Po tej tako izsiljeni spravi od strani centrale italijanske komunistične stranke je bilo povsem logično, da se Titov italijanski pristaši v Trstu, ki so dosedali bili organizirani v posebni neodvisni socialistični zvezi pod vodstvom Eugenija Laurentija primorani se razpustiti in so Titovi pristaši v Trstu dobili način, da se pridružijo ali k italijanski komunistični stranki ali pa k socialistični stranki Nenčija, svoječasnega prejemnika Stalinove nagrade.

Napravi italijanske komunistične stranke za spravo med Titom in Moskvom, so brez dvoma bili kronani z zadnjim obiskom predsednika sovjetskih republik Brežnevem pred kratkim v Beogradu. Brežnev je sam, ne da bi dovolil Titu, da se izraziti, avtoritarno v svojem govoru naglasil, da se nazori Titu in Moskvi v vseh važnih vprašanjih krijejo. Zato se ni čuditi, ce se je italijanski komunistični tisk nahajjal v nekaki evforiji, da je prišlo do tega obiska Brežneva v Beogradu in je posebno poudarjalo, da je imel obisk velik uspeh in da se je izkazalo, da vlada na vseh področjih popolna soglasnost. Italijanske komuniste, katere je Titov heretični enklave zelo motil so zelo srečni, da je sedaj zoper vzpostavljena neprerjavna teritorialna zveza od Rima preko Beograda do Moskve.

Z zadnjim obiskom Titu v Moskvi mora biti italijanska komunistična stranka izredno zadovoljna. Sprava med Titom in Moskvom je definitivna in nima nikakega smisla goroviti še o tem, da je sporazum med dvema ideologijama. Hruščov sam je sedaj v Moskvi, v svojem govoru poudarjal, da je Jugoslavija tudi socialistična država in s tem je resolucija, katero je na komunističnem končilu v Moskvi leta 1960 izglasilo 81 komunističnih strank iz celega sveta postala brezpredmetna. Hruščov je jo razveljal, ne da bi vprašal katero izmed 81 komunističnih strank

Dr. V.

AGRARNA REFORMA V TEKU

Mirna revolucija v Iranu

Tudi Iran se je prebudoval iz tisočletnega spanja. Mirna revolucija je razgibala državo perzijskega šaha, ki je spoznal, da predstavlja edino rešitev vseslošna reforma. Reza Pahlavi se je poslužil ljudskega referendumu — podobno kot De Gaulle —, da bi zvedel za ljudsko mnenje o predlaganih ukrepih. V manj kot treh mesecih se je v Iranu zrušil fevdalni sistem. Danes bi ne mogli najti več niti enega samega veleposestnika, čeprav je Perzijska država, v kateri predstavljajo veleposestniki, neomejeni gospodarji celih vasi in polj neke vrste narodno tradicijo. Kmetje so dobili po agrarni reformi zemljo, postali so njeni lastniki. Industrijskim delavcem so po zakonu določili razdelitev dela čistega dobitka tovarne, v kateri so zaposleni. Gozdovi so postali državna last. Mladenci ki so dokončali srednje šole ne zapadejo vojaški obveznosti, pač pa se morajo obvezati, da bodo za dobo vojaškega roka poučevali analfabete, kjer je v državi nad 80% pisanja in branja.

Perzijski šah je tokrat zaigral odločilno kartu. Prehitel je s svojimi reformami revolucijo mladih vojaških poveljnikov, ki v drugih državah Srednjega Vzhoda pripravljajo državne udare. Revolucija je tokrat prišla od zgoraj in ne kot običajno od spodaj. Toda s tem svojimi ukrepi je podrl za sabo vse mostove. Nikakor s' moremo misliti, da bi še vedno lahko računal na pomoč veleposestnikov, ki so bili do sedaj njegovih najvdajnejših podanikov. Z razlastitvijo zemlje, z agrarno reformo si je ustvaril nove, morda najhujše sovražnike. Poleg tega se tudi ne more več zanašati na podporo duhovščine, kjer se je z vso silo borila proti agrarni reformi. Vendar pa Reza Pahlavi lahko računa na vojsko. Prav gotovo je postal v zadnjih mesecih zelo popularen med ubogim ljudstvom. Perzijski šah upa, da si bo v teku časa pridobil zaupanja maloštevilnih izobražencev in meščanstva. Lahko bi rekli, da je — čeprav s previdnostjo — obnovil

politiko Mossadegua. Pri svojih reformah pa se ni dotaknil petroleskih družb, ki predstavljajo neusahljiv vir za revno državno blagajno. Letno namreč petrolejske družbe plačujejo državi 250 milijonov dolarjev. Toda reforme imajo tudi svojo negativno stran. Naglica, s katero jih je perzijski šah izvedel je negativno vplivala na državno ekonomiko. Trgovska in industrijsko delovanje je v zadnjem času zaznamovalo občutni zastoj. Na nekdanji zasedanju ekonomski izvedencev je neki lastnik rudnikov dejal: »Uničiti hočete kokoš, ki vam nese zlata jajca«. S temi besedami je hotel protestirati proti novim davkom.

Reformistično gibanje je pričelo s svojim delovanjem leta 1961 pod vodstvom Alija Aminija, ki je dokončal vsebinske v Parizu. Ali Amini je bil veleposestnik, vendar pa je razumel potrebe ljudstva Parlament, ki so ga dvakrat izvolili je perzijski šah razpustil zaradi velikih škandalov. Država je bila na robu ekonomskih propadov. Korupcija, proti kateri so se borili, toda samo z besedami, je zavzela neverjetno širok krog. Ali Amini je težko prevzel vodstvo vlade. Pod njegovim vodstvom smo bili priča številnim aretacijam, zaradi korupcije, prepovedal je izvajanje lukuznih proizvodov, z vsemi silami se je boril, da bi država ne zapravljala za nekoristne stvari tujo valuto. Stroga politika, ki jo je izvajal pa je imela edino posledico, da je Ali Amini postal nepopularen in zasovražen.

Lansko leto ga je šah zamenjal z Asadolahom Alamom, ki je v praksi izvrševal sahovo voljo. Kljub temu pa je ostal na mestu ministra za kmetijstvo Arhangani, o katerem marsikdo sodi, da je komunist. Taščno zatrjevanje je v Perziji zelo hudo, kjer je komunistična partija prepodobna. Reza Pahlavi upa, da bo zmanjšal še naprej v državi. Toda vodstvo v Tržiču je pospravilo svoje stvari in odpotoval. S tujo pa je Perzija izgubila tudi številne kapitale.

Vprašanje je, ali predstavlja reforma zadnjih poskus bolnega režima, da se reši in ostane na oblasti, ali pa preporod demokratične evolucije. Na to vprašanje pa bodo odgovorili dogodki sami. Bilo je vsekakor prezgodaj, če bi že zeleli že sedaj napovedati, kakšen bo razvoj v perzijski državi.

Tedaj je reforma pričela svojo pot. Toda največje težave so komaj sedaj dosegli. Bančniki, trgovci in veleindustrijski so zakrbljeni nad stanjem v državi. Marsikdržači tuječ je pospravil svoje stvari in odpotoval. S tujo pa je Perzija izgubila tudi številne kapitale.

Vprašanje je, ali predstavlja reforma zadnjih poskus bolnega režima, da se reši in ostane na oblasti, ali pa preporod demokratične evolucije. Na to vprašanje pa bodo odgovorili dogodki sami. Bilo je vsekakor prezgodaj, če bi že zeleli že sedaj napovedati, kakšen bo razvoj v perzijski državi.

Vlivi fôrha na človeka so zelo močni, a tudi različni. Tako imamo fôrha, ki je v svojem telesnem in se bolj duševnem ugodju občutju spremembe vremena, je razmeroma novejšega porekla. Pa vendar nam mnogi lahko povedo, kako jih ob takem vremenu trga po udih, kot pravijo. Bolčina v nedavnih zacetljih ranah, poostrevitvah Išijsa, da o kurjih očehih, ki so tudi občutljive za posebne vremenske pojave sploh ne govorimo. Vse so to pojavili, mimo katerih ne moremo enostavno zmahom roke. Res je, da tudi na tem področju znanosti vlada precejšnja zmešljjava, morda tudi zato, ker so posledice vremenskih pojavitv na človeku zelo različne. Iz tega lahko sklepamo, da fôrha nikakor ne moremo istovetiti z drugimi spremembami zračnih mas, kar se teži vplivljanju na človeški organizem. Značilno je tudi, da za fôrha občutljivi ljudje občutijo značilne znake, še preden podraže na deželo, in celo že ob nastopu fôrha občutijo neko olajšanje. Tudi pri tem vremenskih pojavitvah so izkazale za enotne, kar je v zvečnem vpletajo v spremembah pritiska, in kot v Innsburku ugotovili, predvsem v nagnjih in ponavljajočih se spremembah zračnih

politicke propadov. Korupcija, proti kateri so se borili, toda samo z besedami, je zavzela neverjetno širok krog. Ali Amini je težko prevzel vodstvo vlade. Pod njegovim vodstvom smo bili priča številnim aretacijam, zaradi korupcije, prepovedal je izvajanje lukuznih proizvodov, z vsemi silami se je boril, da bi država ne zapravljala za nekoristne stvari tujo valuto. Stroga politika, ki jo je izvajal pa je imela edino posledico, da se ne različne živali, s katerimi eksperimentiramo v laboratorijih, za ta radioaktivna izzarevanja različno občutljive in se opazovani pojavljam, kljub nek

ŠEST SLOVENSKIH KANDIDATOV

Državnozborske volitve na Tržaškem

V četrtek zvečer je zapadel rok za predložitev kandidatnih list - Za glasove tržaških volivcev se bo pri volitvah za novo poslansko zbornico potegovalo 12 list z osemnajstidesetimi kandidati - Za senat pa je v prvem okrožju predstavljenih osem, v drugem pa sedem kandidatnih list

V četrtek zvečer je zapadel rok za predložitev kandidatnih list za bližnje državnozborske volitve. Za poslansko zbornico - v tržaškem okrožju bomo izvolili štiri poslanice - se potegujejo osemnajstideset kandidatov na dvajstih različnih listih. Kateri so liste in kakšne izglede imajo njihovi kandidati za izvolitev.

Na prvem mestu je lista komunistične partije z nosilcem liste Vittorijem. V dalmaju, sledi mu Marija Bernetič, nato Giuseppe Burlo in Giuseppe Pogassi. Na drugem mestu je krščanska demokracija s Corradom Belcijem, Giacomom Bolagni, Amelio Postogni in Narcisom Sciolisom. Pri socialdemokratih kandidira na prvem mestu minister za zunanjino trgovino Luigi Preti. Sledijo neofašisti, ki so potrdili na prvo mesto poslanca Geffterja Wondricha. Na petem mestu je lista italijanske liberalne stranke. Sledijo Nennijevi socialisti, ki so na četrto mesto postavili za vabo slovenskih glasov Josipa Pečenka - znanega predstavnika bivše N.S.Z., ki se je pri zadnjih občinskih volitvah odpreval svojemu mestu v korist italijanskega kolega. Sedma lista je »Fronta za narodni preporod« - lista misovskih desidentov, ki je jeseni prejela nekaj nad tisoč glasov. Tudi ob tej priliki se njeni glasovi ne bodo znatni povečali. Na osmem mestu je »Skupina slovenska lista« s sledečimi kandidati: inž. Milan Starc, prof. Alojz Rebula, Josip Terčon in inž. Milan Sosič. Sledi druga lista misovskih desidentov PAPI, ki se tokrat prvič predstavlja tržaškim včlavcem. Na deseteč mestu so republikanci, katerim sledijo Markežičevi indipendentisti in monarchisti.

Vsega skupaj torej nastopa šest slovenskih kandidatov, od katerih so štirje na »Skupini slovenski listi« po eden pa na komunistični in socialistični listi. Takoj lahko pristavimo, da ni nobenega upanja, da bi bil vsaj eden od šestih slovenskih kandidatov tudi izvoljen. Komunisti imajo sicer zagotovljeno eno, do štirih razpoložljivih mest, ki si ga bo seveda osvojil Vittorio Vidali. Brezupna pa je kandidatura inž. Josipa Pečenka, ki so ga n-stavili komaj na četrto mesto. Socialisti gotovo ne bodo izvolili niti enega svojega predstavnika. Isto pa velja tudi za kandidatu »Skupine slovenske liste«.

Kdo ima torej največ možnosti, da bo izvoljen. O Vittoriju Vidalu smo že dejali, da ima zagotovljeno izvolitev. Prav tako pa je zelo verjetno, da bodo demokristiani potrdili svoja prejšnja poslanca in sicer Sciolisa in Bologno. Največ možnosti za izvolitev četrtega poslanca pa imajo neofašisti.

Za senat pa se v prvem tržaškem okrožju poteguje osem list s prav tolklim številom kandidatov. Izvolitev senatorja je zelo problematična, kajti zelo verjetno je, da nihče od nastopajočih kandidatov ne bo dosegel višjega odstotka od drugih senatorskih kandidatov iz dežele Furlanija-Julijške krajine. Največje možnosti za uspeh ima prof. Carlo Schirffer, ki nastopi na sociodemokratski listi. Bivši tržaški župan inž. Gianni Bartoli pa bo gotovo prejel manj odstotkov glasov kot demokristianski kandidat v Pordenonu.

Stanje v drugem tržaškem senatorskem okrožju (ki obsega predmestje in okolico) pa je drugačno. Tu si bo zelo verjetno zagotovil izvolitev dosedanji komunistični poslanec Vittorio Vidali, ki bo tako izvoljen v poslansko zbornico in senat. Zgled-

da, da bo Vittorio Vidali optiral za senat, ni pa še znano komu bo prepustil mesto v poslanski zborni. Pred časom so govorili, da bo poslansko v zbornico izvolil Slovenčin Marija Bernetič, vendar pa sedaj zgleda, da njeni izvolitev ni več aktualna, ker tržaški komunisti zagovarjajo izvolitev sindikalista Giuseppea Burla.

V zadnjem trenutku smo izvedeli, da obstaja še vedno možnost za izvolitev obe tržaških sentorjev. V Tolmeču kandidira na demokristianski listi tako za poslansko zbornico kot za senat bivši poslanec Biasutto, ki naj bi v primeru izvoliteve optiral za poslansko zbornico in prepuštil senatorско mesto demokristianskemu kandidatu v prvem tržaškem okrožju bivšemu županu Bartoliju. Kljub temu pa so vse te govorice brez realne podlage, saj opozovalci računajo s podobnimi volilni rezultati kot so bili pred šestimi leti. Vendar pa obstaja vprašanje, ali ne bo prišlo do večjih ali manjših sprememb - še posebej v zvezi z novo italijansko politiko levega centra -, ki lahko postavijo na glavo najresnejša predvidevanja.

Samo rezultati volitev 28. aprila bodo lahko povedali, kakšno je mnenje tržaških volivcev za formiranje novega italijanskega parlamenta. Pozdraviti pa je treba vsekakor volje slovenskih tržaških politikov, da se tudi ob tej priliki postavili z lastno listo, kar bo vsekakor pozitivno delalo na bodoče politično udejstvovanje tržaških Slovencev. Tokrat je namreč prvič v povojni zgodovini Italije, da so Slovenci predstavili lastno kandidatno listo za državnozborske volitve.

Tiskovna agencija »Italia«, ki je obenem z volivno propagando obnovila izdajanje svojega biltena v slovenščini, je dne 26. februarja objavila pod naslovom »Volilne povezave v Gorici« naslednjo vest:

V Gorici sta Krščanska demokracija in Slovenska katoliška skupnost sklenili načelni sporazum, da bi usmerili na politični volitvah katoliške Slovene na večinsko stranko.

Vgoriški občini predstavljajo katoliški Slovenci skupaj s KD večino. Vest je izbulila živahne komentarje in ob njej se je takoj obregnil »Primorski dnevnik«, ki je pa že 2. marca objavil na svoji gorški strani slednjo izjavbo:

Tiskovna agencija »Italia« je v svoji 21. številki z dne 26. februarja 1963 objavila vest z naslovom »Volilne povezave v Gorici«. Po tej vesti naj bi Krščanska demokracija in Slovenska katoliška skupnost v Gorici sklenili za volitve v državni zbor načelni sporazum. »Primorski dnevnik« je vest ponatisnil.

Podpisano vodstvo Slovenske demokratske zveze v Gorici, ki jo sestavlja Slovenska katoliška skupnost in Slovenska skupnost.

»Katoliški glas« ki je 31. marca objavil enak preklic kot »Primorski dnevnik«, dne 7. t.m. na svoji tretji strani objavil pod naslovom »Obvestilo« še naslednje pojasnilo:

Vodstvo Slovenske demokratske zveze v Gorici sporoča volivcem na Goriskem, da pri prihodnjih volitvah v državni zbor Slovenci ne nastopimo s svojim kandidati, ker ni nobenega upanja na uspeh.

Ker imamo Slovenci na Goriskem posebne razmere, bo vodstvo Slovenske zveze po treznem preudarku in po vseh potrebnih korakih sklical, kadar prejšnja leta, sestanek volivcev, na katerem se bo disciplinirano odločilo glede ravnanja na volitvah.

Vodstvo Slov. dem. zveze poziva za to slovenske volivce, naj mu disciplinirano zaupajo.

Gorica, dne 5. marca 1963.

Vodstvo SDZ v Gorici

Volivci goriške SDZ se bodo torej še sestali, ne sicer da bi sklepalii o tem, ali na volitvah nastopijo ali ne, ker je to že odločilo vodstvo, pač pa se bodo dogovorili o načinu glasovanja. To vprašanje je torej še vedno odprto.

ZIBELKA

Storkla je razvesila s prvorjenjem PETROM družino g. JOZKA GERDOLA. Srečnim roditeljem iskreno čestitamo.

Spomenica SSŠ iz Gorice

Solniki šol s slovenskim učnim jezikom v Gorici zbrani na občnem zboru

UGOTAVLJAJO

da namerava goriška občina zgraditi v Stražiščah šolsko poslopje za vse šole s slovenskim učnim jezikom: za vrtce, ljudske in srednje šole;

SMATRAJO,

da izbrani prostor ni primeren za označeni namen, ker je zunaj mesta, v kraju, kjer prebiva malo slovenskih družin in ki je težko dostopen in oddaljen od rednih in udobnejših mestnih prometnih ulic; da potrebe vzgoje in pouka slovenske mladine zahtevajo dve ločeni šolski poslopiji v onih mestnih delih, kjer imajo preko pol stoletja svoji naravni sedež slovenske šole.

PROSIMO

za dobrohotno zanimanje pokrajinskih in občinskih oblasti, da bi bilo vprašanje rešeno v skladu s potrebami slovenskega šolskega prebivalstva. Sedež bodočih poslopij naj bosta v neposredni bližini sedev sedanjih omenjenih šol.

† Mario Pertot

Zadnji dan februarja smo v Nabrežini spremili na poslednjo pot enainštetelega Marija Petota, trgovca iz Nabrežine. Pokojnik je več let bolhal, zaradi tega je že pred leti opustil svojo trgovino. V mladih letih se je pridno in vostenno udejstvoval na prosvetnem in športnem polju. Bil je tudi vrstni let odbornik tukajšnje posojilnice in tudi v bistvu zadruge »Prosvetni dom«, ki je upravljala našo kinodvorano. Tudi njemu ni bilo prizneno z internacijo v Nemčiji, kjer je delal v neki tovarni na Koroškem. Morda je od tam prinesel kal bolezni.

Naj ti bo lahka domača zelja! Gospo sogropi, materi in ostalim sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje.

Odrogovni urednik:

SASA RUDOLF

Tiskarna Adria, d.d. v Trstu

TRŽAŠKI PREPIHI

Osel gre enkrat na led...

Teta Neža je napredna ženska. Za časa »Edinstva« je vodila krožek za žensko emancipacijo. Vsakokrat, ko pride k nam na obisk zatrjuje naši mami, da se mora enkrat za vsejte otrejte loncev in kozic in se posvetiti politiki ali pa vsaj kulturnemu delovanju. »V dvajsetem stoletju je nepočitljivo, da mož svojo ženo sili, da ostaja pri lonicah in kozicah. Žena mora v svet, dokazati mora da ne zaostaja v ničemur za možmi!«

Takih in podobnih pridig smo se tako navadili, da so postale pravi družinski običaj. Po končani svetovni vojni se je naša napredna teta vpisala v komunistično partijo. Verjetno je bila najvajša aktivistka, saj je ves ljublji božji dan prepričevala priatelje in sorodnike o marksizmu-leninizmu. V trimesecnem partizanskem natečaju se je celo navadila nekaterej »strokovnike« izrazov, tako da se njeni politični kultura sila povečala Ni bilo vprašanja, na katerega ne bi znala dati točnega odgovora. »Proletariat, razredni boj, kapitalizem«, s temi težkimi besedami je teta Neža zonglirala, kot naša mama s kuhalnicno. Toda nešreča je hotela, da je bila teta Neža zaveden Slovenia. Svojega slovenstva pa nikakor ni mogla razlagati z marksistično dialektiko. Tako se je zgodilo, da ji niso več obnovili partizanske izkaznice in ji diplomatsko povedali, da je ne rabijo več. »Mi rabimo komuniste, ne pa konservativne s pro-padlimi nacionalističnimi idejami prežete elemente. Teta Neža je udarec zabolela. Se posebej pa takrat, ko je slišala, da nje tovaris Vidali nič boljši, nič bolj prežet z internacionalizmom, ko je govoril v

Bariju, da vitalijanski Trstu komaj čaka na osvoboditev.

Teta Neža, ki je bila kot rečeno napredna ženska, se je kmalu pomagala od udarca. V takrat novoustanovljeni »Neodvisni socialistični zvezki« je videla organizacijo, v kateri bo lahko ostala Slovenka in istočasno tudi zagovornica Markske ideologije. Ko so NSZ razpustili, se teta Neža ni mogla vrniti h komunistom, ki so jo iz partije naravnost izgnali.

Ko so rred sedežem krščanske demokracije javljali prve podatke o volitvah, je bila teta Neža v prvi vrsti. Tedaj ji je bliski v možgane, da ni prav, če stoji pred poslopjem osnovane kapitalistične stranke. Kaj di dejala njeni prijatelji, če bi jo videli? Odhitela je naravnost na uredništvo tržaškega slovenskega časopisa, da bi zvezdel, kako je znaščim.

Toda že nekaj dni po volitvah jo kraljudo razočaranje. Tovariš Pečenka je podal ostavko na mesto občinskega svetovalca in ga prepustil italijanskemu kolegu. Teta Neža tega udarca ni mogla preboleti. Ko se je nekoga nedeljskega popoldneva odpriala na izlet po Krasu, je proti večeru stopila v gostilno. Da boste že storila! Gostje so v njej prepoznali aktivistko, ki jih je prepričevala naj glasuje za tovarisja Pečenka. Prevarani volivci so navali na teto Nežo, ki je noben izgovor, kakor tudi ne ostro namezani jezik ter številni argumenti niso mogli pomagati.

Ko se je po sprehodu, ki naj bi vključil moči po obilnem razočaranju vrnila domov, je bila vsa zaprepadena. Toda doma ni mogla strepit, prišla je k nam na obisk. »Draga moja, dejala naši mami, imela si prav, obilo prav, ko si pravila, da je ženska ustvarjena za lonec in kozico. Oče jo je hotel pomiriti, češ v v politiki je vse mogoče, zmagje in porazi so na dnevnem redu.«

Toda teta si ni dala miru. »Zmagje in porazi, že res, toda osli ostanejo osli! Verjela sem komunistom pa so me izigrali. Verjela sem socialistom pa so me tudi izigrali.«

Bratec Jakob je tedaj spremenil zmagovatev o selu gre enkrat na led, teta Neža pa dvakrat... Proti pričakovovanju se teta ni razjezila, pač pa je pristavila stotinu v tretjič tudi Neža ne bo šla na led!

Neža je bila ženska, ki je vse želela.

Goričani in politične volitve

venska demokratska zveza, izjavila, da je veste neutmeljena.

Za vodstvo SDZ v Goriči:

(dr. Anton Kacin, t.c. vred. SKS)

(dr. Avgust Štiligoj, t.c. pred. SDZ)

Podoben preklic je nato objavila tudi Tiskovna agencija »Italia« in sicer v 24. številki svojih »Novic v slovenščini« z dne 5. t.m. pod naslovom »Pojasnilo goričanske demokratske zveze:«

GORICA — Slovenska demokratska zveza iz Goriče, v pojasnilu, katerega je postal agenciji »Italia«,